

Praktijkvoorbeeld

Een Sprong Voorwaarts door de inzet van masterclasses: richting meer kansengelijkheid in het onderwijs

Marijke van Vijfeijken, Esther Keun en Edwin Buijs (HAN)

Introductie

Kansengelijkheid in het onderwijs, een thema dat volop in de belangstelling staat. Veel kinderen groeien op in een omgeving die minder kansen biedt. Waar je wieg staat, bepaalt je kansen in het onderwijs en daarmee in grote mate de kansen die je in de rest van je leven krijgt. Maar hoe breng je kansengelijkheid onder de aandacht van (toekomstige) leraren? Wat betekent het voor je handelen in je onderwijspraktijk? Met deze vragen gingen lerarenopleiders, PO- en VO-leraren en onderzoekers aan de slag in een kennislab vanuit het netwerk van Sprong Voorwaarts. Gezamenlijk ontwierpen zij vier masterclasses over het bevorderen van gelijke onderwijskansen, bedoeld voor gebruik in zowel PO- en VO-teams als voor studenten in lerarenopleidingen. Er is een masterclass ontworpen over 'wat zijn gelijke kansen', 'hoge verwachtingen', 'differentiatie voor gelijke kansen' en over 'rechtvaardig beoordelen en beslissen'. De leden van het kennislab testten de masterclasses in hun eigen onderwijspraktijk. Het met elkaar verkennen van en in gesprek gaan over de betekenis van ongelijke onderwijskansen was waardevol en ook noodzakelijk om met een gedeelde visie de masterclasses te kunnen ontwerpen. De masterclasses dragen bij aan bewustwording van kansen(on)gelijkheid in het onderwijs. Het is belangrijk om tijdens de masterclasses ruimte te geven voor een dialoog over persoonlijke ervaringen met privilege of achterstelling en over diepgewortelde structurele ongelijkheden in onderwijs en samenleving.

Sprong Voorwaarts

Sprong Voorwaarts is een netwerk van onderwijsmensen (Platform Samen Onderzoeken, z.d.-b). In kennislabs wordt op een onderzoeksmatige wijze aan praktische oplossingen gewerkt voor complexe uitdagingen om het onderwijs toekomstbestendig te maken. Ieder kennislab richt zich op een specifiek vraagstuk en gaat met een vaste methodiek aan de slag om uiteindelijk met een concrete opbrengst te komen zoals een tool, een praktische toepassing of een praktijkvoorbeeld. De methodiek bestaat uit acht bijeenkomsten van twee uur met een vaste structuur. Er zijn elementen van scrum en design thinking in verwerkt en inzichten uit onderzoek naar teamleren en netwerklernen. De focus is tweeledig: samenwerken en leren (proces) en ontwerpen (product) met een methodische aanpak. Ten behoeve van het leveren van een bijdrage aan het verbeteren van gelijke onderwijskansen voor alle leerlingen was vanuit de

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) het initiatief gekomen om een kennislab in te richten.

Kennislab Bevorderen kansengelijkheid PO/VO

In het kennislab van de HAN werd samengewerkt door lerarenopleiders, onderzoekers, PO- en VO-leraren. Het kennislab liep van september 2021 tot maart 2022. Er werden een heldere rolverdeling en werkafspraken gemaakt. Het uitgangspunt voor de samenwerking binnen het kennislab was samenwerking op basis van gelijkwaardigheid.

De eerste twee bijeenkomsten stonden in het teken van elkaar leren kennen, het delen van leervragen en expertise en gezamenlijke begripsbepaling. Dit was een gezamenlijke zoektocht. Sommige deelnemers wilden eigenlijk liever meteen aan de slag met een concreet product. Toch werd, zeker achteraf gezien, juist het stilstaan bij de vraag 'Wat zijn nu eigenlijk (on)gelijke onderwijskansen?' heel belangrijk gevonden. Hierdoor ontwikkelden we een gedeeld doel voor het kennislab vanuit een gedeelde visie op gelijke onderwijskansen:

'Ongelijke kansen in het onderwijs hebben betrekking op de mate waarin het schoolsucces van kinderen gebaseerd is op de kenmerken van hun ouders. Als kinderen gelijke kansen krijgen, is hun schoolsucces onafhankelijk van kenmerken van hun ouders en louter afhankelijk van individuele leerlingenkenmerken (aanleg en inzet)' (Denessen, 2017, p.20).

Het doel was om een concreet product te ontwerpen, namelijk verschillende masterclasses geschikt voor zowel studiedagen voor PO- en VO-teams als voor de studenten van lerarenopleidingen. Alle deelnemers van het kennislab ontvingen hiertoe het recent uitgekomen boek: 'Wat is eerlijk? Werken aan kansengelijkheid in het onderwijs' (Van Vijfeijken, 2022). Voor de totstandkoming van de inhoud van de masterclasses was dit boek leidend.

Tijdens de derde bijeenkomst van het kennislab zijn op basis van persoonlijke leervragen en expertise, keuzes gemaakt voor de onderwerpen van de masterclasses. Figuur 1 toont de vier onderwerpen van de masterclasses. In subgroepen voor de vier thema's werkten de deelnemers samen aan het ontwerpen van deze masterclasses.

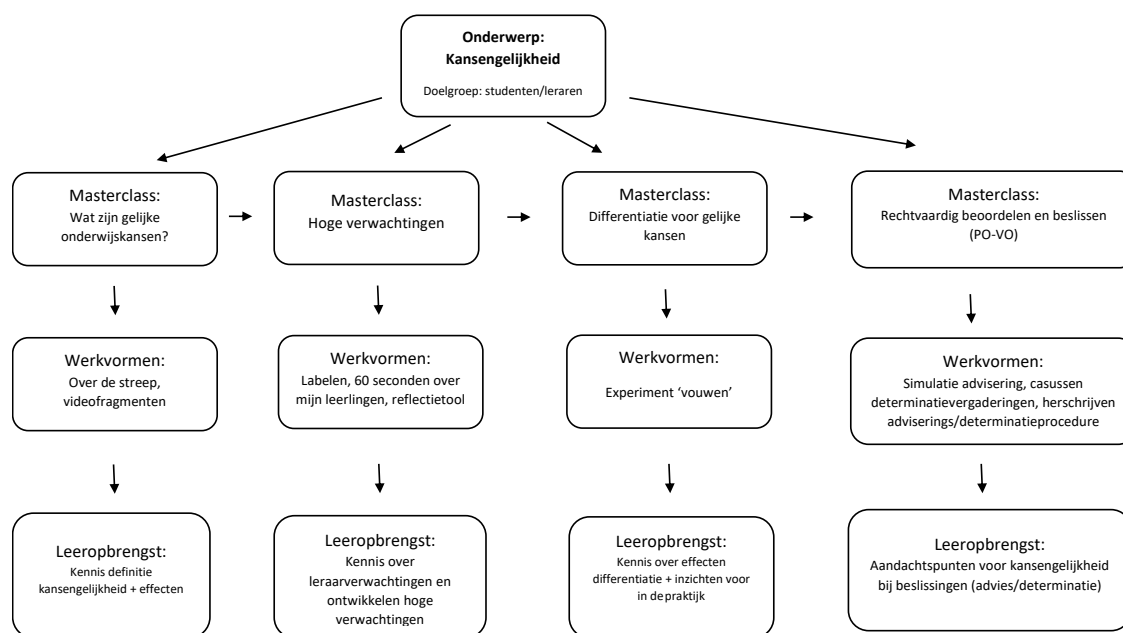
In de vierde bijeenkomst werden ontwerpcriteria geformuleerd. De drie belangrijkste criteria waren:

- De gebruiker moet in staat zijn om de masterclasses zelfstandig uit te voeren.
- De masterclasses moeten (toekomstige) leraren uitdagen om vanuit theorie naar de praktijk te kijken en andersom (Korthagen et al., 2002).
- De gebruiker krijgt handvatten die bij kunnen dragen aan het ontwikkelen van agency bij (toekomstige) leraren ten behoeve van sociale rechtvaardigheid en gelijke-kansenonderwijs (Pantić, 2017).

De laatste vier bijeenkomsten stonden in het teken van ontwerpen, uitproberen, kennis delen en aanscherpen. Tussen de bijeenkomsten door zijn in de praktijk van de deelnemers (onderdelen van) de masterclasses getest in pilots. Op basis van de evaluaties konden de deelnemers bepalen welke elementen van de masterclasses aangepast dienden te worden.

Vier masterclasses kansengelijkheid

De concrete opbrengst van het kennislaboratorium zijn vier masterclasses. In elke masterclass wordt een aspect van kansengelijkheid belicht. Figuur 1 toont een overzicht van de onderwerpen, bijbehorende werkvormen en leeropbrengsten.

Figuur 1: Stroomdiagram Masterclasses kansengelijkheid

De ontwikkelde materialen zijn te vinden op de website van Sprong Voorwaarts (Platform Samen Onderzoeken, z.d.-a). De materialen zijn gemakkelijk op maat te maken door bijvoorbeeld de PowerPoint of de werkvormen aan te passen naar gelang de beginsituatie van de deelnemers en de beschikbare tijd. Hierna volgt een korte beschrijving van de masterclasses en de opgedane ervaringen in de pilots.

Masterclass Wat zijn gelijke onderwijskansen?

Deze masterclass heeft als doel meer inzicht krijgen in het begrip kansen(on)gelijkheid, de oorzaken en de omvang van het probleem in het Nederlandse onderwijssysteem (Denessen, 2017). Daarnaast beoogt deze masterclass dat deelnemers met elkaar in gesprek gaan en kritisch reflecteren

op gelijke kansen in hun eigen (stage)klas, school en eigen schoolervaringen. De masterclass start met een werkvorm 'Over de streep', afgeleid uit de documentaire *De school die kleur bekent* (2Doc, z.d.). Voor deze werkvorm krijgen de deelnemers de opdracht om te visualiseren dat ze allemaal op een denkbeeldige streep staan, klaar voor de start. Maar voordat ze kunnen starten aan hun onderwijs carrière komen er eerst een aantal vragen. Er zijn punten te verdienen, of te verliezen. De vragen gaan in op het financiële, culturele en sociale kapitaal van de deelnemers (zie Figuur 2).

Over de streep

- Ik ben als kind vaak naar het museum geweest.
- Aan mij wordt weleens de vraag gesteld: Waar kom je vandaan?
- In mijn gezin/bij mij thuis is Nederlands niet de enige taal die gesproken wordt.
- Op de basisschool of middelbare school heb ik bijles gehad.
- Mijn ouder(s) hebben beiden een goed betaalde baan.
- Ik was geen lid van bijvoorbeeld een sportclub of een muziekschool.
- Mijn vakanties als kind: lekker naar de sneeuw in de winter en naar de zon in de zomer.

Figuur 2: Over de streep

Esther Keun, lerarenopleider HAN Pabo beschreef haar ervaring met vierdejaars pabo-studenten: "Er ontstond al snel wat onrust. In alle openheid ontdekten de studenten dat er grote verschillen zijn, dat hun startposities niet gelijk zijn geweest. Eén van de studenten realiseerde zich ineens dat ze dankzij een 'rijke' omgeving op het hbo is beland. Veel bijles, een groep 8-advies dat van vmbo toch werd omgezet naar havo. Anderen hebben het gehaald ondanks een lager schooladvies in groep 8. Ze hebben het zelf moeten doen. Het werd even stil en het werd duidelijk. Die gelijke startpositie is er helemaal niet."

In de masterclass wordt divers filmmateriaal ingezet uit de documentaires *Klassen* (Human, z.d.) en *Scheefgroei* (Wikipedia, 2022) om de transfer te maken naar het fenomeen ongelijkheid en het meritocratisch ideaal van onze samenleving. Uit de reacties van pabostudenten bleek dat ze niet gewend waren om naar onderwijs te kijken in termen van gelijke of ongelijke kansen voor leerlingen. Of, zoals een student zei: "Ik kom er nu achter dat niet alle leerlingen in mijn klas dezelfde beginsituatie hebben. Dat wist ik eigenlijk wel maar ik zou ook niet weten wat ik dan voor deze leerling kan doen. Dat geeft me een vervelend gevoel."

Masterclass hoge verwachtingen

Deze masterclass heeft als doel dat deelnemers de urgentie ervaren om hoge verwachtingen te hebben van alle leerlingen. Naast het leren kennen van een aantal belangrijke theoretische begrippen rondom de verwachtingentheorie (Rubie-Davies, 2015) gaan de deelnemers vooral aan de slag met het kritisch kijken naar hun eigen handelen zowel op groeps- als op schoolniveau ten aanzien van hun verwachtingen van leerlingen. Voor het vormgeven van deze masterclass is o.a. gebruikgemaakt van de NRO-leidraad Onderwijs vanuit hoge verwachtingen (Onderwijskennis.nl, 2021) met bijbehorende activiteiten.

Tirza Schut, PO-leraar SPO Condor in Malden, heeft deze masterclass verzorgd in haar team. Reacties van leraren waren: “confronterend maar ook goed”, “goede balans tussen theorie en praktijk”. Leraren gaven aan dat het erg helpend was dat aan het begin benoemd was wat kansen(on)gelijkheid betekent: “Dat maakte dat ik bewuster met de opdrachten aan de slag ging.”

Masterclass differentiatie voor gelijke kansen

Deze masterclass heeft als doel dat de deelnemers weten hoe ze kunnen differentiëren én bij kunnen dragen aan gelijke kansen. Er worden concrete handvatten gegeven voor flexibel en heterogeen groeperen van leerlingen (Van Vijfeijken, 2022). De startactiviteit is een experiment waarmee aan den lijve wordt ervaren hoe het is om in een homogene niveaugroep te worden ingedeeld en welke negatieve effecten hieraan kunnen kleven. In dit experiment wordt het proces van differentiëren naar niveau gesimuleerd. Op basis van de kwaliteit van een individueel gemaakte vouwopdracht worden de deelnemers met behulp van kleuren ingedeeld in 3 groepen (laag, midden, hoog). De vervolgoopdracht die de 3 groepen krijgen, differentieert naar niveau. Esther Keun deelde haar ervaringen met deze werkvorm: “Ondanks dat niet werd genoemd in welke niveaugroep de studenten zijn terechtgekomen, was dat al snel duidelijk. Sommigen vonden de indeling niet terecht (‘ik hoor echt niet bij laag, ik kan het echt veel beter’). In de groep met het laagste niveau ontstond ook al snel wat gemopper. ‘Het is niet eerlijk’ werd er gezegd. ‘In onze groep zit niemand die het iets beter snapt en zo komen we echt niet verder.’ De homogene samenstelling van de groep werd als een nadeel ervaren. Ondertussen werd in de groep met de ‘beste’ vouwers druk overlegd en lukte het in die groep bijna iedereen, met hulp van elkaar, om de opdracht te maken.”

De dialoog over de ervaringen met het experiment helpt om de transfer te maken naar de wetenschappelijke kennis over effecten van homogene niveaugroepen op kansengelijkheid (Francis et al., 2019).

Masterclass Rechtvaardig beoordelen en beslissen

Deze masterclass kent een PO- en een VO-variant.

PO-variant

Deze masterclass maakt deelnemers bewust van de relatie tussen schooladviesbeslissingen en kansenongelijkheid (Van Vijfeijken et al., 2020), en geeft hun inzicht in rechtvaardige adviseringsprocedures. De masterclass start met een groepsdiscussie naar aanleiding van een casus (zie Figuur 3).

Het schooladvies en kansenongelijkheid: casus

Jeffrey scoorde 538 op de Centrale Eindtoets (dit staat gelijk aan vmbo-g/vmbo-t en havo). Hij kreeg van zijn basisschool een vmbo-t schooladvies. Hij werd geplaatst in een vmbo-t-klas en in het vierde leerjaar van het voortgezet onderwijs blijkt hij nog steeds in een vmbo-t-klas te zitten.

Heeft de basisschool een passend advies gegeven?

Figuur 3: De casus schooladvies en kansenongelijkheid

Aan deze groepsdiscussie worden theorieën gekoppeld zoals self fulfilling prophecy, (onbewust) stereotyperen, lage verwachtingen en onder-adviseren. De 'interactieve simulatie schooladvies' van de Inspectie van het Onderwijs (z.d.) wordt ingezet. De deelnemers vullen deze simulatie individueel in en gebruiken de resultaten om met elkaar in gesprek te gaan over kansenongelijkheid en de verbetermogelijkheden van de adviseringsprocedure en -praktijk op hun eigen (stage)school. Ivonne Reijers, leraar basisschool OBS de Wijzer in Beneden-Leeuwen heeft deze masterclass getest bij haar schoolteam. Op de website van Sprong Voorwaarts staat een filmpje waarin zij met twee collega's terugblikkt op de ervaringen (Platform Samen Onderzoeken, z.d.-c). Enkele citaten hieruit:

"Ik vond het vooral waardevol omdat ik een fulltime leerkracht in groep 3 ben en ik op deze manier zicht heb gekregen op de advisering naar het voortgezet onderwijs. Wat ik heel erg fijn vond, was om samen het gesprek aan te gaan hoe zij die advisering geven en daar vervolgens mee aan de slag te gaan met elkaar."

"Je zorgt ervoor dat je op één lijn komt met elkaar. Waar let iedereen op en wat vinden wij als school belangrijk? Zo vorm je een visie rondom adviseren. Juist door ook met collega's van de onderbouw het gesprek aan te gaan."

VO-variant

Deze masterclass maakt deelnemers bewust van de risico's van determinatiebeslissingen voor ongelijke kansen en geeft de deelnemers inzicht in de wijze waarop ze kunnen bijdragen aan het verbeteren van gelijke kansen door een passende determinatieprocedure. De masterclass start met een toelichting op de rol die overgangsbepalingen in het voortgezet onderwijs kunnen spelen bij kansengelijkheid. Met behulp van casussen, gebaseerd op originele transcripten uit een studie van Sleenhof et al. (2022) wordt het gesprek gevoerd over de objectiviteit van determinatiebeslissingen tijdens leerlingbesprekingen (zie Figuur 4).

Mentor	Deze leerling moet besproken worden op basis van haar jaarcijfers; wiskunde en natuurkunde. Wiskunde kiest ze wel en natuurkunde gaat uit haar pakket. WisA kiest ze, is een 6,1. Ik neem aan dat de cijfers kloppen.
Docent 1 wiskunde	Ja, maar ze had een gat, want ze komt van een andere school. Ze heeft goed bijgewerkt, dus dat is positief.
Docent 2 geschiedenis	Maar ze...
Teamleider	-onderbreekt- Ze heeft, dat pleit voor haar, ze heeft een gigantische groei doorgemaakt.
Docent 1	Ja, dat vind ik ook.
Mentor	-onderbreekt met stemverheffing- Dus we zijn positief over haar. Dat heeft ook met de klas te maken he? En economie is in de derde periode ook gestegen naar een 6,1. Stemmen!
Teamleider	Wil iemand nog iets kwijt over S? Wie is er voor bevordering? (14 handen) Oké.

Figuur 4: Voorbeeld casusgesprek

De resultaten uit de casusbesprekingen worden gebruikt om met elkaar in gesprek te gaan over kansengelijkheid en verbetervoorstellen ten aanzien van de determinatieprocedures in hun eigen (stage)school. Xavier Schobben en Henriëtte Aerts, beiden werkzaam als respectievelijk teamleider en docent, bij de vmbo-afdeling van het Valuascollege in Venlo, hebben deze masterclass (deels) uitgevoerd in hun schoolteam. Zij deelden hun ervaring dat hun collega's zich bewust werden van de verschillen in toepassing van het protocol bij de stemmingen tijdens leerlingbesprekingen. Daarnaast constateerden zij dat een systematische evaluatie werd gemist. De masterclass droeg bij aan meer bewustzijn van kansengelijkheid bij hun collega's. Henriëtte Aerts vertelde: "De samenhang tussen kansengelijkheid en beoordelen en beslissen wordt nu

gezien. Er is een start gemaakt met bewustwording en men wil meer weten en verder aan de slag met dit onderwerp.”

Reflectie

Product

De masterclasses dragen bij aan bewustwording van kansen(on)gelijkheid in het onderwijs. Ze bieden uitgebreide theorie en meerdere werkvormen en zijn, in aangepaste vorm, te gebruiken in zowel de opleiding als in PO- en VO-teams (naar verwachting ook in mbo-teams). Het is niet noodzakelijk om alle theorie te behandelen of alle werkvormen in te zetten. Om ruimte te geven aan de dialoog is het juist belangrijk om bewuste keuzes te maken in het aanbod en de werkvormen. Welke werkvormen of welke theorie sluiten het beste aan bij de behoeften van jouw studenten of bij jouw team? Wij merkten dat de (toekomstige) leraren niet gewend zijn om hun onderwijs te bekijken vanuit een sociologisch perspectief zoals sociale rechtvaardigheid en kansenongelijkheid. In recente studies van Van Vijfeijken et al. (2021) wordt dit bevestigd. Leraren zijn geneigd om moeilijke gesprekken over ethische waarden te ontwijken. Terwijl die gesprekken noodzakelijk zijn om te komen tot een gezamenlijke visie op het verbeteren van kansengelijkheid (van Vijfeijken et al., 2023). Vanuit het sociale rechtvaardigheids perspectief op het opleiden van leraren, wordt het belang benadrukt om in professionaliseringsactiviteiten expliciet aandacht te besteden aan de structurele ongelijkheid in onze maatschappij. Dit vraagt om ruimte voor dialoog over persoonlijke ervaringen met privilege of achterstelling en over diepgewortelde structurele ongelijkheden in onderwijs en samenleving (Hosseini et al., 2021). De masterclasses bieden hiervoor handvatten, zoals de werkvorm ‘Over de streep’ en de groepsdiscussies over onder-advisering (onbewust stereotyperen). Toch is onze ervaring dat we nog meer ruimte moeten geven voor de dialoog tijdens de masterclasses zodat (toekomstige) leraren een visie kunnen ontwikkelen op onderwijs met gelijke kansen dat bijdraagt aan een meer rechtvaardige samenleving.

Proces

Het met elkaar verkennen van en in gesprek gaan over de betekenis van ongelijke onderwijskansen was waardevol en ook noodzakelijk om met een gedeelde visie de masterclasses te kunnen ontwerpen. De diversiteit aan expertises en onderwijservaringen hebben er aan bijgedragen dat de masterclasses breed inzetbaar zijn. Voor de leden heeft het kennislab bijgedragen aan het verbreden van hun netwerk. Ook na de afronding van het kennislab weten de leden elkaar te vinden. Dit krijgt vorm door het gezamenlijk verzorgen van studiedagen, colleges of elkaars ‘critical friend’ zijn. Inmiddels worden de masterclasses ook gebruikt door andere collega’s. De masterclasses

zijn een start om aandacht te kunnen genereren voor gelijke onderwijskansen. We blijven nieuwe dingen hierover leren en ontdekken en beschouwen daarom de masterclasses ook als producten die blijvend in ontwikkeling zijn.

Auteurs

Marijke van Vijfeijken

Marijke werkt als senioronderzoeker bij het onderzoeksteam Kwaliteiten van leraren van de Academie Educatie van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Zij doet promotieonderzoek naar differentiatieopvattingen van PO-leraren in relatie tot hun differentiatiepraktijk in de context van sociale rechtvaardigheid en kansengelijkheid.

Marijke.vanvijfeijken@han.nl

Esther Keun

Esther werkt als lerarenopleider binnen de afstudeerfase en de Minor Educational Needs van de PABO van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Centrale thema's binnen haar werkzaamheden zijn inclusief onderwijs en gelijke kansen.

Esther.Keun@han.nl

Edwin Buijs

Edwin werkt als onderzoeker bij het onderzoeksteam Kwaliteiten van leraren van de Academie Educatie van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. (Onderzoeks)projecten waaraan hij werkt betreffen onder meer (formatief) toetsen, vernieuwingsgericht opleiden, en kansengelijkheid.

Edwin.Buijs@han.nl

Referenties

2Doc. (z.d.). *De school die kleur bekent*.

<https://www.2doc.nl/documentaires/2021/08/de-school-die-kleur-bekent.html>

Denessen, E. (2017). *Verantwoord omgaan met verschillen: sociaal-culturele achtergronden en differentiatie in het onderwijs*. Universiteit Leiden.

Francis, B., Taylor, B., & Tereshchenko, A. (2019). *Reassessing 'ability' grouping: Improving practice for equity and attainment*. Routledge.

Hosseini, N., Leijgraaf, M., Gaikhorst, L., & Volman, M. (2021). Kansengelijkheid in het onderwijs: een social justice perspectief voor de lerarenopleiding. *Tijdschrift voor Lerarenopleiders*, 42(4), 15-25.

Human. (z.d.). *Klassen*. <https://www.human.nl/klassen.html>

Inspectie van het Onderwijs. (z.d.). *Interactieve simulatie Basisschooladvies*.

<https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/overgang/interactieve-simulatie-basisschooladvies>

Korthagen, F., Melief, K., & Tigchelaar, A. (2002). *De didactiek van praktijkrelevant opleiden*. HBO-raad.

Onderwijskennis.nl. (2021, 30 september). *Leidraad: Onderwijs vanuit hoge verwachtingen*. <https://www.onderwijskennis.nl/artikelen/leidraad-onderwijs-vanuit-hoge-verwachtingen>

Pantić, N. (2017). An exploratory study of teacher agency for social justice. *Teaching and Teacher Education*, 66, 219-230.

<https://doi.org/10.1016/j.tate.2017.04.008>

Platform Samen Onderzoeken. (z.d.-a). 5. *Bevorderen kansengelijkheid PO/VO/MBO*.

<https://www.platformsamensonderzoeken.nl/sprongvoorwaarts/relatie/5-bevorderen-kansengelijkheid-po-vo-mbo/>

Platform Samen Onderzoeken. (z.d.-b). *Toekomstgerichte innovaties in het onderwijs: SPRONG VOORWAARTS: Leren en ontwikkelen voor toekomstgericht onderwijs*. <https://www.platformsamensonderzoeken.nl/sprongvoorwaarts/>

Platform Samen Onderzoeken. (z.d.-c). *Video: ervaringen in de praktijk met masterclass Rechtvaardig beoordelen en beslissen*.

<https://www.platformsamensonderzoeken.nl/sprongvoorwaarts/kennisbank/video-ervaringen-in-de-praktijk-met-masterclass-rechtvaardig-beoordelen-en-beslissen/>

Rubie-Davies, C. M. (2015). *Becoming a high expectation teacher: raising the bar*. Routledge.

Sleenhof, J. P. W., Thurlings, M. C. G., Koopman, M., & Beijaard, D. (2022). The role of structure and interaction in teachers' decision making during allocation meetings. *Teaching education*, 33(3), 332-354.

<https://doi.org/10.1080/10476210.2021.1909557>

Van Vijfeijken, M. (2022). *Wat is eerlijk? Werken aan kansengelijkheid in het onderwijs*. Pica.

Van Vijfeijken, M., Buijs, E., & Van Schilt-Mol, T. (2020). Gelijke kansen door gestandaardiseerde toetsen: Wat vindt de leraar? *Tijdschrift voor Lerarenopleiders*, 41(4), 302-312. www.velon.nl

Van Vijfeijken, M., Denessen, E., Van Schilt-Mol, T., & Scholte, R. H. (2021). Equity, Equality, and Need: A Qualitative Study into Teachers' Professional Trade-Offs in Justifying Their Differentiation Practice. *Open Journal of Social Sciences*, 9(8), 236-257. <https://www.scirp.org/journal/paperinformation.aspx?paperid=111229>

Van Vijfeijken, M., Van Schilt-Mol, T., Van den Bergh, L., Scholte, R. H. J., & Denessen, E. (2023). How teachers handle differentiation dilemmas in the

context of a school's vision: A case study. *Cogent Education*, 10(1).

<https://doi.org/10.1080/2331186X.2023.2165006>

Wikipedia. (2022, 30 augustus). *Scheefgroei*.

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Scheefgroei>